

Hout in de Vaart

Versie 202000210

Het plan van Jan

Inhoud

Onderhoud van een roeiboot	2
Interview met de kenner	2
Houd het droog	4
Houd het schoon	5
Houd het in de lak	5
Algemene voorbehandeling van hout.....	6
Hulpmiddelen.....	7
Schuurmiddelen	7
Houtvochtigheidsmeter	10
Schoonmaakmiddelen	11
Universol	11
Kleefdoek	12
Materiaal.....	13
Opvulmiddel.....	13
Speciale bewerkingen	14
Slechte gewoontes.....	15
Links	16

Onderhoud van een roeiboot

Interview met de kenner

Kleine houten boten zijn vandaag de dag een zeldzaamheid. Twee generaties geleden waren houten boten overal aanwezig waar vaarwater was. Kleine houten roeiboten, zeilboten, kano's en de eerste motorboten waren aanwezig als plezierboot, vissersboot of werkboot. Ook was het gewoon, soms minder gewoon, kennis te hebben hoe deze boten te onderhouden zodat ze langer meedingen en te voorkomen dat ze door houtrot werden aangetast. In mijn 40 jaar ervaring met het onderhouden van hout heb ik een paar dingen geleerd die ik wil delen en het betreft het onderhouden van kleine houten boten. Hopelijk draagt wat basiskennis bij om onnodige reparaties te vermijden en het beperken van het onderhoud.

Terwijl er al veel is geschreven over het bouwen van kleine boten is er weinig gepubliceerd over goede zorg en preventief onderhoud. Een goed gebouwde kleine houten boot kan een mensenleven mee als er zorg aan wordt besteed met gezond verstand. Het kan worden opgesomd in drie eenvoudige uitgangspunten die we hier verder gaan uitwerken. Ten eerste houd de boot **droog**. Ten tweede, houd de boot **schoon**. Als derde, houd de boot goed in de **lak**.

De meest voorkomende aftakeling van houten boten is de droge rot. Droge rot is in werkelijkheid een zwam in het hout wat groeit wanneer het vochtgehalte in het hout boven de 20% is en wanneer het is blootgesteld aan zuurstof. Sporen van rot zijn op zekere hoogte aanwezig in alle hout en het is de kunst zoveel mogelijk condities uit te schakelen die het rottingsproces bevorderen.

Gesloten warme en vochtige ruimtes zonder ventilatie zijn een voorbeeld van een perfecte conditie om de bacteriën in de startblokken te krijgen en het vernietigende werk te laten doen.

Voorbeeld van droge rot

Houd het droog

Bovenstaand kan een beetje vreemd lijken voor een boot die bedoeld is om in een natte, vochtige omgeving te opereren. Veel kleine boten zijn de meeste tijd uit het water in ons geval de loods.

Als de boot uit het water wordt gehaald na het roeien is het belangrijk dat de boot goed droog wordt gemaakt mbv aanwezige handdoeken, ook erg belangrijk is dat het onderruim goed droog wordt gemaakt zodat er geen water in blijft staan. Water wat blijft staan in het onderruim vervuilt het hout onder de vernislaag en verpest de lak en trekt in het hout.

Voorbeeld van te gehaast afdrogen en stukken overslaan.

Houd het schoon

In het kort gezegd, vuil trekt vocht aan en vocht bevordert het verrottingsproces.

Houd het vuil uit het onderruim en ophooplekjes in de boot. Houd met name het onderruim maar ook de rest van de boot goed in de lak om het vocht geen kans te geven. De lak houdt het vocht tegen, houdt het water tegen en behoedt ervoor om in het hout te trekken.

Voorbeeld van opgehoopt vuil in het onderruim wat vocht aantrekt

Houd het in de lak

Kaal hout trekt vocht aan en vocht trekt verrotting aan. Tijdens het roeiseizoen en dat is het hele jaar moeten diepe krassen en beschadigingen z.s.m. worden bijgewerkt als het kale hout zichtbaar wordt. Lak is het laagje dat water tegenhoudt om in het hout te trekken. Een breuk in de lak kan een ramp voor de boot betekenen. Breuken en afbladdering door het weer vragen om die delen z.s.m. te schuren en te lakken.

Lak is meer kwetsbaar om te beschadigen dan verf en heeft vaker inspectie en vervanging nodig dan verf. Het is niet nodig de boot tot op het hout kaal te schuren wanneer er wordt geschuurd. Eenvoudigweg krab en schuur de plekken waar de laklaag te dun is geworden en breng de nieuwe laklaag aan. Vier laklagen is het minimum om tegen UV te beschermen terwijl vier tot acht lagen wenselijk is. Acht tot twaalf lagen vernis geeft een perfecte bescherming tegen de zon er is dan minder nazorg-onderhoud nodig. Als de laklaag verslechterd tot het punt waar water achter het vernis doordringt gaan laklagen loszitten en breken af. Water wat doordringt tot het hout doet de kleur van het hout veranderen en het zal moeilijk worden de ontstane vlekken weg te werken met schuren en weer op kleur krijgen.

Omlijstingen en latjes in de roeiboot zijn ook onderhevig aan slijtage en heeft extra zorg nodig. Slijtageplekken die door het instappen, schuren tegen het vlot bij het aanleggen en andere bijzondere oorzaken hebben bijzondere aandacht nodig en moeten vaker worden gecontroleerd.

Wanneer het tijd is om de boot een reguliere opknapbeurt te geven wat lak betreft gebruik dan de beste kwaliteit lak die je kunt vinden. Hierdoor minder onderhoud nodig in de toekomst en het geeft

een betere bescherming voor de investering. Volg de gebruiksaanwijzing op de verpakking of zoek op internet bij betreffende fabrikant. Voor kaal hout gebruik een grondlaag en dan drie bovenlagen. Verdun de lak zoals aanbevolen.

Lakschade, in dit geval lijkt het schuurschade bij het aanleggen of verplaatsen langs het vlot

Volg bovenstaande adviezen en met een beetje gezond verstand blijven de houten boten nog lang in ons midden.

Algemene voorbehandeling van hout

Hout is een natuurproduct dat door schimmels kan worden afgebroken. Bij een langdurige, te hoge vochtigheid gaan de in het hout aanwezige schimmelsporen zich ontwikkelen en tasten het hout aan. Deze biologische afbraak (houtrot) zal bij een temperatuur van 25°C het snelst plaatsvinden. Het vochtgehalte in het hout mag maximaal 13% bedragen.

Zorg ervoor dat het kale hout droog en vetvrij is. Vettige, harsrijke soorten als grenen en Oregon Pine dienen eerst terdege ontvet te worden voordat er verf, lak of beits op wordt aangebracht. Ontvetten kaal hout met Epifanes 1-C Smitverdunner of wasbenzine en laat goed uitdampen. Schuur het kale hout, indien nodig eerst grof met droogschuurpapier nr. 60-80 en vervolgens in opvolgende schuurgangen met droogschuurpapier oplopend van nr. 100 t/m nr. 220. Schuur altijd in de nerfrichting. Verwijder al het schuurstof en ontvet nogmaals.

Hulpmiddelen Schuurmiddelen

RV Iris, de roeivereniging van de bollenstreek

RV Iris, de roeivereniging van de bollenstreek

RV Iris, de roeivereniging van de bollenstreek

Houtvochtigheidsmeter

Schoonmaakmiddelen

Universol

Kleefdoek

Materiaal
Opvulmiddel

RV Iris, de roeivereniging van de bollenstreek

Speciale bewerkingen

RV Iris, de roeivereniging van de bollenstreek

Slechte gewoontes

De boot nat wegleggen

De boot niet goed schoonmaken

RV Iris, de roeivereniging van de bollenstreek

Een Fiets stallen waar een boot kan worden beschadigd

Links

[A Quick Guide to Rowing Shell Care and Maintenance](#)

[How to Maintain and Preserve the Small Wood Boat](#)

https://www.diy-wood-boat.com/Painting.html#Surface_Preparation